

КНИГА I

Бурешні часи

РОЗДІЛ I

(I)

У суботу, 22 жовтня 1977 року, Джон Клеберг, керівник департаменту поліції при Університеті штату Огайо, наказав узяти під посилену охорону медичний корпус університету і прилеглу місцевість. Озброєні офіцери поліції патрулювали студмістечко в автомобілях і пішки. На дахах будівель виставили вартових зі зброєю. Жінок попередили, аби ті не ходили поодиноці й не сідали в машини до незнайомих.

Ось уже вдруге за останні вісім днів невідомий зловмисник викрав із території студмістечка молоду жінку, погрожуючи їй пістолетом. Трапилось це між сьомою і восьмою ранку. Першою жертвою стала двадцятип'ятирічна студентка факультету оптометрії, другою — на рік молодша за неї медсестра. Обоє дівчат вивезли за місто, згвалтували і відібрали у них гроші (попередньо змусивши зняти готівку за чеками).

Фоторобот нападника опублікували в газетах, і стурбовані громадяни засипали поліцію сотнями дзвінків з іменами та описами, проте вся інформація виявилася хибною. У правоохоронців не було ані суттєвих зачіпок, ані підозрюваних. Атмосфера в університетській спільноті ставала дедалі напруженішою. Посилювався й тиск на Клеберга: різноманітні студентські організації і громадські об'єднання виступали з вимогами спіймати зловмисника, котрого місцева преса вже охрестила Університетським гвалтівником.

На чолі слідства Клеберг поставив молодого інспектора Еліота Боксербаума. Той був лібералом за переконаннями, як він

сам любив повторювати. Вперше був залучений до поліцейської роботи ще під час навчання в Університеті штату Огайо, а саме в 1970 році, коли спалахнули такі люті студентські заворушення, що університет навіть мусили тимчасово закрити. Пізніше того ж року Боксербаум отримав диплом, і йому запропонували роботу в університетському департаменті поліції, за умови що він підстриже своє довге волосся і зголить вуса. Чуприну він укоротив, але вуса категорично відмовився чіпати. Попри це його таки взяли на службу.

Боксербаум і Клеберг розглядали фотороботи і порівнювали свідчення двох жертв. Усе вказувало на те, що в обох випадках діяв той самий нападник: білий чоловік, американець, віком від двадцяти трьох до двадцяти семи років, вагою у вісімдесят-вісімдесят п'ять кілограмів, із каштановим чи рудувато-каштановим волоссям. Він навіть обидва рази був однаково вбраний — у брунатну спортивну куртку, джинси і білі кросівки.

Керрі Драєр, перша жертва, пригадала, що гвалтівник був у рукавичках і тримав невеликий револьвер. Іноді його очі мимовільно рухалися з боку в бік — дівчина впізнала ознаки захворювання, відомого як ністагм. Чоловік прикував її наручниками до внутрішнього боку дверцят у її власному авто, а тоді відвіз до безлюдної місцини за містом і там згвалтував. Після цього він сказав: «Якщо звернешся в поліцію, не описуй моїх прикмет. Довідаюся з газет, що ти не втримала язика за зубами, — пришлю когось розібратися з тобою». І він занотував кілька імен і адрес із її записника, мовби демонструючи серйозність своїх намірів.

Донна Вест, невисока пухкенька медсестричка, розповіла, що чоловік, який на неї напав, був озброєний автоматичним пістолетом. На його руках були плями, але не від бруду, а від чогось маслянистого. Він обмовився, що його звать Філ. Багато лаявся. На ньому були затемнені окуляри, тому його очей дівчина не бачила. Він записав імена її близьких і пригрозив, щоб вона не сміла описувати його зовнішність у поліції, інакше, мовляв, «братство» скривдить її саму або її рідних. Дівчина і слідчі пропустили, що так він хизувався своєю причетністю до мафії чи якогось терористичного угруповання.

Клеберг і Боксербаум помітили тільки одне суттєве розходження у прикметах гвалтівника. У першому випадку чоловік мав

довгі, дбайливо доглянуті вуса. У другому — був безвусим, але його підборіддя вкривала триденна щетина.

— Певен, що він просто зголив вуса у проміжку між нападами, — посміхнувся Боксербаум.

О третій годині дня у середу, 26 жовтня, Нікі Міллер, детектив підрозділу боротьби зі статевими злочинами, заступила на вечірнє чергування у головному відділку поліції, що розташований у середмісті Колумбуса. Вона щойно повернулася з двотижневої відпустки в Лас-Вегасі, тому почувалася бадьоро і мала свіжий вигляд. Засмага пасувала до її карих очей і золотавого волосся. Детектив Гремліч із ранкової зміни повідомив їй, що тільки-но доставив молоду жертву зґвалтування до університетського шпиталю. Позаяк саме детективу Міллер доведеться падалі розшукувати цю справу, Гремліч переповів їй ті скупі подробиці, які спромігся зібрати.

Того ранку, десь о восьмій годині, Поллі Ньютон, двадцяти-однорічну студентку Університету штату Огайо, викрали зі студмістечка. Вона саме припаркувалася біля свого будинку і виходила з автомобіля (синього корвета, що належав її хлопцю), коли її грубо заштовхнули назад до салону. Нападник звелів дівчині їхати за місто, де вибрав усамітнене місце і вчинив над нею паругу. Потім він примусив її повернутися з ним у Колумбус, зняти готівку за двома чеками і відвезти його назад до студмістечка. Він також порадив їй зняти готівку ще за одним чеком, а тоді заборонити платіж і таким чином залишити ті гроші собі.

Оскільки Нікі Міллер була у відпустці, вона ще не читала про Університетського гвалтівника і не бачила його фотороботів. Колеги з ранкової зміни ввели її в курс справи.

«Деталі цього злочину, — написала Нікі Міллер у рапорті, — збігаються з подробицями двох викрадень і зґвалтувань, розслідування яких входить до повноважень департаменту поліції при Університеті штату Огайо».

Нікі Міллер і її напарник, А. Дж. Бессел, вирушили до університетського шпиталю, щоб поговорити з жертвою.

Поллі Ньютон, дівчина з гривною рудого волосся, розповіла їм, що її кривдник нахвалявся, ніби він бізнесмен і водить «мазераті»,

але також веде підпільне життя в лавах «синоптиків»¹. Після того як Поллі надали необхідну медичну допомогу, вона погодилася поїхати разом зі слідчими за місто і показати, де все сталося. Проте надворі вже смеркло і дівчина не змогла зорієнтуватися на місцевості. Врешті-решт було вирішено пошукати місце злочину наступного ранку.

Криміналісти обнищпорили машину Поллі, шукаючи відбитки пальців. Їм вдалося зняти три часткові відбитки, які, втім, були достатньо детальними, щоб у майбутньому їх можна було порівнювати з відбитками підозрюваних.

Міллер і Бессел відвезли Поллі до слідчого відділу, де за її описом поліцейський художник створив фоторобот зловмисника. Тоді Міллер попросила дівчину передивитися фотокартки всіх білих чоловіків, яких уже затримували за статеві злочини. Поллі проглянула три альбоми по сто знімків у кожному, але все намарно. О десятій вечора вона відмовилася гортати решту альбомів. На той час вона просиділа в поліції вже сім годин і була геть виснажена.

Наступного ранку, о чверть на одинадцяту, слідчі равкової зміни заїхали за Поллі Ньютон і повезли її до округу Делавер. При денному світлі вона змогла вказати їм дорогу до місця, де відбулося зґвалтування. Там був ставок, на березі якого поліцейські виявили гільзи від дев'ятиміліметрових куль. Дівчина пояснила, що нападник жбурляв у воду пляшки з-під нива і стріляв по них.

Коли вони повернулися до головного відділку, Нікі Міллер саме прибула на зміну. Вона всадовила Поллі у маленькій кімнатці, через коридор від столу чергового офіцера, принесла їй наступний альбом із фотографіями і вийшла, причинивши за собою двері.

А за кілька хвилин до слідчого відділу увійшов Еліот Боксербаум у супроводі Донни Вест, медсестри, що стала другою жертвою зґвалтівника. Він хотів, щоб і вона теж проглянула знімки злочинців. Порадившись із Клебергом, слідчий вирішив, що першу жертву, студентку факультету оптометрії, лініше буде

¹ «Синоптики» — ліворадикальне угруповання, що діяло у США у 1969–1977 роках. «Синоптики» протестували проти війни у В'єтнамі. Організували кілька вибухів, зокрема у будівлях Капітолію і Пентагону. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інше.)